

Председник Џорџ W. Буш недавно је посетио Словенију на самиту САД и Европске уније. Словенија је једина успешна прича која је настала из насилног етничког распада Југославије 90-их, после окончања Хладног рата. Разлози њеног успеха, и мањак истог у неким другим новим државама насталим од сада покојне Југославије, требало би да се имају у виду за политичке одлуке у далеком Ираку.

Нажалост, 90-их година, насиље током распада Југославије тежило је да буде директно пропорционално етничкој разноликости географског ентитета. Словенија - етнички, верски, културно и језички најхомогенија од бивших југословенских држава – претрпела је најмање насиља током распада. После рата за независност од Југославије 1991. који је трајао само 10 дана и однео само 70 живота, Словенија је политички и економски процветала. Насупрот томе у етнички и верски разноврснијој Хрватској, дошло је до снажног насиља током рата за независност који је уследио. Још горе, етнички и верски најхетерогенији део бивше Југославије – Босна – доживела је брутални цивилни рат у коме су почињена најгора зверства у Европи после Другог светског рата. Западне силе, предвођене Сједињеним Државама су се умешале и приморале стране на мучни Дејтонски мировни споразум.

Главни разлог због кога у Босни од 90-их није поново избио грађански рат је стварање децентрализоване Босанске државе које је било предвиђено Дејтонским споразумом. Такав споразум о управљању дозвољава свакој групи – Србима, Хрватима и Муслиманима – да имају самосталну управу и право вета на одлуке слабе централне власти. Структура није савршена, али је помогла да се спречи даља ерупција међуетничког покоља.

Иако географски, културно, етнички и верски далеко од бивше Југославије, Ирак је, као и Босна, вештачка држава са много етничких подела. Баш као и у Босни, политички исправни Западни добротине – од којих неки историјски уверавају да децентрализована аутономна управа етничких група чини „апартхејд“ – желели би јачу централну власт у Ираку. Заправо, већ децентрализована власт у Ираку треба да дозволи још већу аутономију етнички и племенски заснованим инстанцама.

Разлика између апартхејда – у коме једна доминантна група силом спроводи расну, етничку или секташку сепарацију користећи принудна средства – је много другачија од ограничења за аутономну управу које су добровољно створиле етничке групе. Ми у богатим Сједињеним државама можда нисмо изабрали овај тип добровољног

управљања на етничким основама – иако Сједињене Државе имају добровољно етничке или радикално хомогене области – али то може бити једино средство за постизање мале количине стабилности у неким развијеним земљама намученим крвавим међуетничким насиљем.

Нажалост, многе области у Ираку су постале хомогеније због насилног етничког чишћења. Међутим, враћање избеглица својим кућама вероватно би само поново распламсало крвопролиће. Ако се, уместо тога, створе нови аутономни региони, можда ће бити неопходно да се обезбеди подстицај да их добију и да се људи заглављени са „погрешне“ стране границе, трајно преместе у сигурније области.

Краткорочно, Сједињене Државе су смањиле насиље у Ираку. То је, међутим, постигнуто појачавањем национално-секташког идентитета – на пример, наоружавањем и обуком бивше сунитске гериле и шиитских чланова народне војске и ослањањем на Иран да посредује у прекиду ватре са шиитском милицијом Муктада ал-Садра. У исто време, Сједињене Државе су захтевале да се те исте стране помире и поделе контролу централне власти.

Имајући у виду да у историји Ирака, једна група – сунити доминира у машинерији централне власти и користи је да угњетава друге групе – Курде и шиите – те групе ће се вероватно борити око било које значајне централне власти. Стога, да би се спречио свеопшти грађански рат када САД коначно извуку свој прст из бране и повуку своје војне снаге из земље, моћ ирачке владе ће вероватно морати да буде смањена на слабу конфедерацију аутономних региона заснованих на *добровољном* племенском и етничком удруживању. Па чак и тада, најбоље чему Ирак може да се нада је несигурна стабилност – слична оној коју је својом слабом конфедерацијом стекла Босна.

21. јун 2008.

<http://www.antiwar.com/eland/?articleid=13024>